SaavutaÄly

Euroopan unionin osarahoittama

Saavutettavuusseloste

Terhi Kärpänen

10.2.2026

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

HUMAK

Tietoiskun rakenne

- Mitä on saavutettavuus, mitä saavutettavuusseloste sisältää ja millaisia lakisääteisiä vaatimuksia siihen liittyy?
- Miten arvioida oman sivuston tai palvelun saavutettavuutta?
- Miten selosteen tiedot pidetään ajan tasalla ja miten käyttäjille kerrotaan saavutettavuuden puutteista?

Mitä saavutettavuudella tarkoitetaan

Saavutettavuus

- Saavutettavuus tarkoittaa esteettömyyttä digitaalisessa maailmassa: sitä, että erilaisten ihmisten on helppoa käyttää verkkopalveluja ja niissä olevia sisältöjä.
- Saavutettavuus mahdollistaa tuotteiden ja palveluiden käytön Saavutettavuus parantaa yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa.

Saavutettavuuden eri tasot

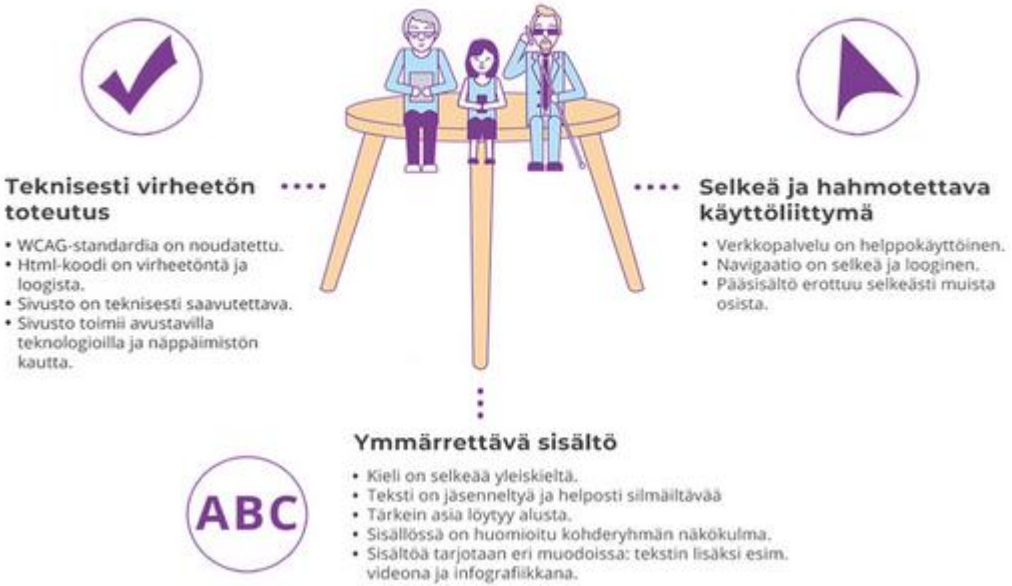

Ketkä hyötyvät saavutettavuudesta?

Kaikki!

Saavutettavuusseloste osana lain vaatimusta

Lait ja julistukset

- Lainsäädännön taustalla YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista.
- EU:n saavutettavuusdirektiiviä noudattava laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta astui voimaan 2019.
- Lain vaatimusten parissa julkishallinto ja osa yksityissektoria.
- Uusi EU:n esteettömyysdirektiivi (European Accessibility Act) on laitettu kansallisesti toimeen jokaisessa EU-maassa 28.6.2022 mennessä.
  - Tämä direktiivisi asettaa vaatimukset digitaalisten palveluiden saavutettavuudelle sekä fyysisten palveluiden ja laitteiden esteettömälle käytölle.
  - Direktiivi sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön kesäkuussa 2025.
  - Suomessa vaatimukset tulevat osaksi digipalvelulakia. (Digipalvelulaki 306/2019.

Mitä laki velvoittaa?

WCAG 2.1

- Palvelun ja sen sisältöjen tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset. WCAG 2.1 -ohjeistuksen A- ja AA-tason kriteerien noudattaminen digitaalisissa palveluissa (49 kriteeriä).
- Palvelun ja sen sisältöjen saavutettavuus tulee arvioida ja saavutettavuuden tila kuvata saavutettavuusselosteessa.
- Palvelun tulee sisältää sähköinen palautekanava käyttäjille.

WCAG 2.2 –> 2025/2026

- Palvelun ja sen sisältöjen tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset. WCAG 2.2 -ohjeistuksen A- ja AA-tason kriteerien noudattaminen digitaalisissa palveluissa (55 kriteeriä).
- Palvelun ja sen sisältöjen saavutettavuus tulee arvioida ja saavutettavuuden tila kuvata saavutettavuusselosteessa.
- Palveluntarjoajan on annettava tietoa palvelun käyttöön tarvittavasta tuotteesta. Palveluntarjoajan on annettava tieto palvelukohtaisten lisävaatimusten toteutumisesta.
- Palvelun tulee sisältää sähköinen palautekanava käyttäjille.

Uudet toimijat lain piiriin

- Digipalvelulain piiriin tulevat seuraavat kuluttajille tarkoitetut palvelut: verkkokaupat, sähkökirjat, osa henkilöliikenteen ja pankkien palveluista sekä audiovisuaaliseen sisältöön pääsyn tarjoavat palvelut ja viestintäpalvelut.
- Kuluttajalla tarkoitetaan henkilöä, ei organisaatiota, joka hankkii palvelun tai tuotteen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaansa varten.
- Laki ei velvoita mikroyrityksiä. Mikroyrityksellä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on alle 10 työntekijää ja joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai joiden vuosittainen taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.
  - Mikroyrityksiä kuitenkin kannustetaan tarjoamaan palvelunsa saavutettavuusvaatimusten mukaisesti, vaikka vaatimuksia ei sovelleta niihin.
- Esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten valvonta keskitetään Aluehallintavirastolta (AVI) Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille vuoden 2025 alusta (Digipalvelulaki 306/2019).

Ohjeet saavutettavuusselosteen tekemiseen

Mikä on saavutettavuusseloste?

- Saavutettavuusseloste on asiakirja, jossa kerrotaan, kuinka hyvin verkkosivusto tai mobiilisovellus täyttää digipalvelujen saavutettavuusvaatimukset.
- Verkkosivustolla helposti löydettävänä, yleensä footerissa (alapalkki) nimellä Saavutettavuusseloste.

Selosteen tiedot

- Miten hyvin verkkosivusto tai sovellus vastaa saavutettavuusvaatimuksia? Arvio sivuston tai sovelluksen saavutettavuuden tilasta: a) vastaa täysin vaatimuksia, b) vastaa suurilta osin vaatimuksia tai c) suurin osa vaatimuksista ei toteudu.
- Mitkä verkkosivuston tai sovelluksen sisällöt tai osat eivät vastaa saavutettavuusvaatimuksia ja miksi?
- Milloin seloste on laadittu ja päivitetty, ja perustuvatko selosteen tiedot itsearvioon vai ulkopuoliseen asiantuntija-arvioon?
- Miten käyttäjä voi antaa saavutettavuuspalautetta ja kuka tai mikä yksikkö vastaa organisaatiossa saavutettavuuspalautteiden käsittelystä?
- Miten käyttäjä voi ottaa yhteyttä Traficomiin selvityspyynnön tai -kantelun tekemistä varten? (Selvityspyynnön tai kantelun voi tehdä vasta kun siirtymäaika on ohi.)

Mitä muutoksia tullut selosteeseen

- Viittaus oikeaan versioon WCAG 2.2. Esimerkiksi: Tämä verkkopalvelu pyritään toteuttamaan WCAG 2.2 -ohjeistuksen A –ja AA-tason mukaisesti.
- Selosteessa pitää kertoa, mitä laitteita tai ohjelmistoja käyttäjä tarvitsee palvelun käyttämiseen (esim. selaimet). Esimerkiksi: Lisäpalvelu (esim. ajanvaraus) toimii vain tietyn selainversion kanssa.
- WCAG 2.2 lisäsi 9 uutta onnistumiskriteeriä, joista 7 on tasolla AA (se taso, jota yleensä vaaditaan). Näiden kohtien tarkistus ja maininta selosteeseen, jos kriteerit eivät täyty.
- Kriteereistä kerrotaan enemmän tulevassa saavutettavuustyöpajassa.
- Arvioinnin ajankohdan päivitys
  - Selosteessa on hyvä mainita: milloin saavutettavuus on arvioitu.
- Päivitys yhteystietoihin. Yhteystiedot muuttuneet, valvova viranomainen nyt Traficom.

Uudet yhteystiedot selosteelle ovat:

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Digitaalisen esteettömyyden ja saavutettavuuden valvontayksikkö
www.saavutettavuusvaatimukset.fi
saavutettavuus@traficom.fi
puhelinnumero vaihde 029 534 5000

Transport- och kommunikationsverket Traficom
Enheten för tillsyn över digital tillgänglighet
www.tillganglighetskrav.fi
tillganglighet@traficom.fi
telefonnummer växeln 029 534 5000

Finnish Transport and Communications Agency Traficom
Digital Accessibility Supervision Unit
www.webaccessibility.fi
saavutettavuus@traficom.fi
telephone switchboard 029 534 5000

Työkalut

Mitä saavutettavuusvaatimuksia puuttuu?

- Voit testata esimerkiksi ChatGPT:n avulla. Anna verkkosivun osoite ja pyydä listaamaan saavutettavuuspuutteet.
- Voit myös käyttää automaattista Wave-työkalua.
- Mene haluamasi yhdistyksen verkkosivustolle ja testaa työkalua: https://wave.webaim.org

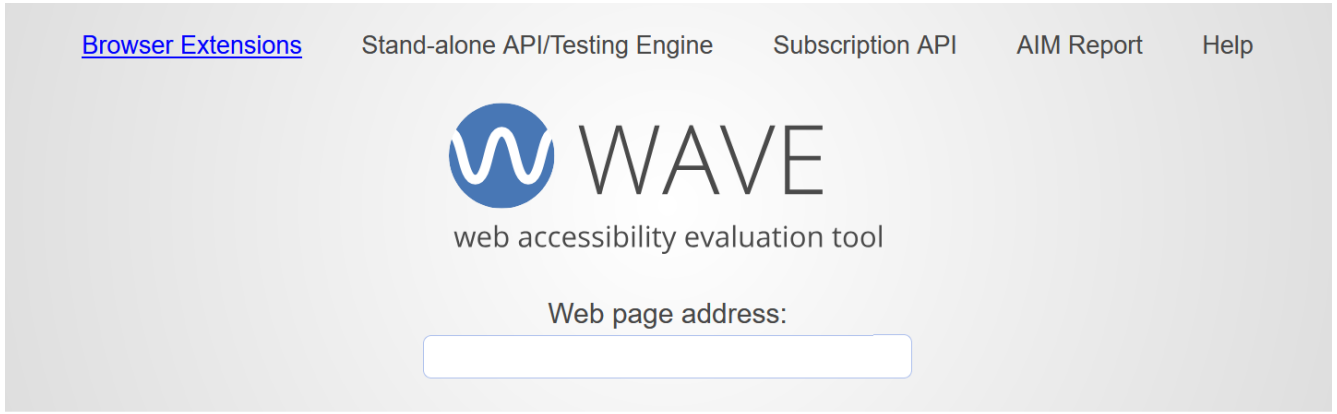

Verkkotyökalu selosteen tekoon

Voit tehdä saavutettavuusselosteen verkossa:
[Saavutettavuusseloste | Traficom]

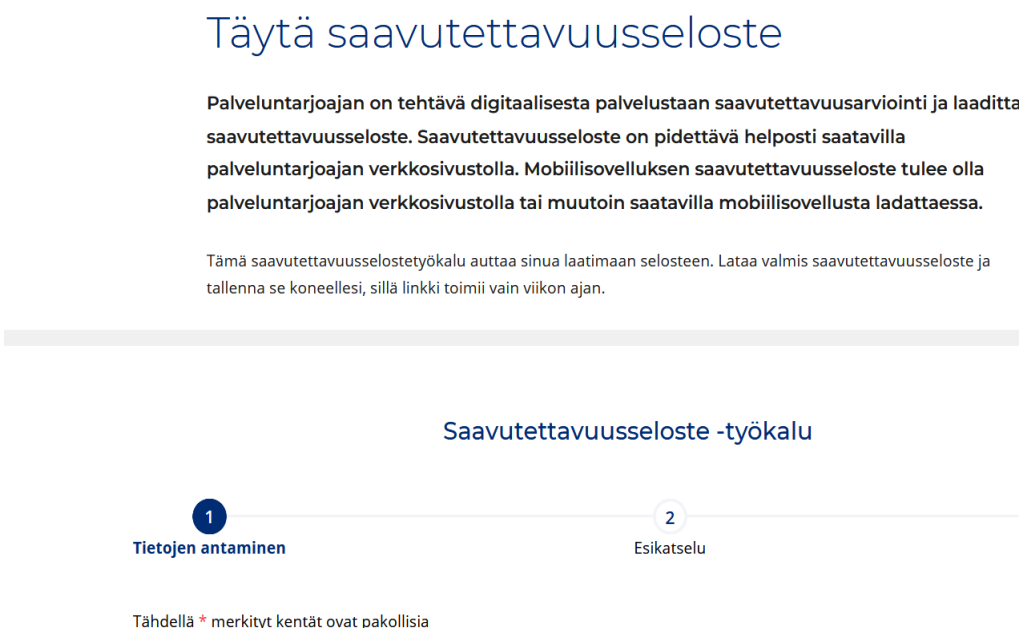

Esimerkki

Katsotaan esimerkki selosteesta

Lähteet

- Saavutettavuusvaatimukset | Traficom
- Verkkosisällön saavutettavuuden ohjekortit
- Saavutettavuusvaatimukset laajenevat –artikkeli | Laurea Journal
- WCAG 2.2
- Saavutettavuusseloste | Traficom
- Wave-työkalu